Sygn. akt II C 286/13

WYROK
W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 18 maja 2015r.

Sąd Okręgowy w Łodzi II Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący: S.S.O. T. Jakubowska – Wójcik

Protokolant: st. sekr. D. Klimczak

po rozpoznaniu w dniu 11 maja 2015r. w Łodzi na rozprawie

sprawy z powództwa G. A.

przeciwko Skarbowi Państwa – Aresztowi Śledczemu w Ł.

o zadośćuczynienie

1. zasądza od Skarbu Państwa - Aresztu Śledczego w Ł. na rzecz G. A. kwoty:

a) 5000 (pięć tysięcy) zł z ustawowymi odsetkami od dnia 7 marca 2013r. do dnia zapłaty,

b) 184,50 (sto osiemdziesiąt cztery 50/100) zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego;

1. oddala powództwo w pozostałym zakresie;

2. nie obciąża powoda kosztami od oddalonej części powództwa.

Sygn. akt II C 286/13

UZASADNIENIE

W pozwie z dnia 21 września 2012 roku, sprecyzowanym w piśmie z dnia 12 kwietnia 2013 roku, powód G. A. wniósł o zasądzenie od pozwanego Skarbu Państwa – Aresztu Śledczego w Ł. kwoty 100.000 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia następującego po dacie doręczenia pozwanemu odpisu pozwu do dnia zapłaty tytułem zadośćuczynienia za naruszenie jego dóbr osobistych, polegające na niezapewnieniu mu odpowiednich warunków bytowych oraz właściwej opieki medycznej w pozwanej jednostce penitencjarnej. Jako podstawy faktyczne powództwa powód wskazał na: przetrzymywanie w przeludnionej celi, osadzenie w celi dla palących, niezabudowane kąciki sanitarne w celi, brak ciepłej wody, robaki, nieszczelne okna, blendy w oknach, prześladowanie przez innych więźniów, podawanie zimnych posiłków, niewłaściwą opiekę medyczną. /pozew k. 2, pismo k. 61-66/

W odpowiedzi na pozew z dnia 14 marca 2013 roku strona pozwana wniosła o oddalenie powództwa w całości, zasądzenie od powoda na rzecz Skarbu Państwa – Prokuratorii Generalnej Skarbu Państwa kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych, podnosząc, że żadne z twierdzeń pozwu nie jest prawdziwe. /odpowiedź na pozew k. 40 – 44/

W piśmie z dnia 4 czerwca 2014 roku pełnomocnik powoda wskazał, że kwota 100.000 zł obejmuje również zadośćuczynienie za pobyt powoda w Areszcie Śledczym w okresie od 27 marca 2014 roku do 30 kwietnia 2014 roku w celi dla palących. /pismo k. 306/

Na rozprawie w dniu 11 maja 2015 roku pełnomocnik powoda popierał powództwo i wniósł o zasądzenie kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu, podnosząc, że koszty te nie zostały opłacone w żadnej części. / protokół rozprawy k. 446/

Sąd Okręgowy ustalił, co następuje:

G. A. przebywał w Areszcie Śledczym w Ł. w okresie od dnia 10 marca 2011 roku do dnia 1 września 2011 roku, od dnia 28 marca 2012 roku do dnia 12 września 2012 roku. Podczas pobytu powoda w powyżej wskazanej jednostce penitencjarnej był on zakwaterowany w następujących pawilonach, oddziałach i celach mieszkalnych Aresztu Śledczego w Ł.:

1. (...) nr (...) o pow. 12,04 $m^{((2))}$:

- w dniu 10 marca 2011 roku (2 osadzonych w celi);

2. (...) nr (...) o pow. 11,59 $m^{((2))}$:

- od dnia 11 marca 2011 roku do dnia 28 marca 2011 roku (3 osadzonych w celi);

3. (...) nr (...) o pow. 12,04 $m^{((2))}$:

- od dnia 19 marca 2011 roku do dnia 28 kwietnia 2011 roku (4 osadzonych w celi);

- 29 kwietnia 2011 roku (3 osadzonych w celi);

- od dnia 30 kwietnia 2011 roku do dnia 10 maja 2011 roku (4 osadzonych w celi);

- od dnia 11 maja 2011 roku do dnia 12 maja 2011 roku (3 osadzonych w celi);

- od dnia 13 maja 2011 roku do dnia 29 maja 2011 roku (4 osadzonych w celi);

- od dnia 30 maja 2011 roku do dnia 12 czerwca 2011 roku (5 osadzonych w celi);

4. (...) nr 38 o pow. 25,64 m^2:

- od dnia 13 czerwca 2011 roku do dnia 15 czerwca 2011 roku (8 osadzonych w celi);

5. (...) nr(...) o pow. 11,28 $m^{((2))}$:

- od dnia 16 czerwca 2011 roku do dnia 19 lipca 2011 roku (3 osadzonych w celi);

- 20 lipca 2011 roku (2 osadzonych w celi);

- od dnia 21 lipca 2011 roku do dnia 31 lipca 2011 roku (3 osadzonych w celi);

- od dnia 1 sierpnia 2011 roku do dnia 4 sierpnia 2011 roku (2 osadzonych w celi);

6. (...) nr (...) o pow. 11,32 $m^{((2))}$:

- od 5 sierpnia 2011 roku do dnia 31 sierpnia 2011 roku (3 osadzonych w celi);

- 1 września 2011 roku (2 osadzonych w celi);

7. (...) nr (...) o pow. 11,32 $m^{((2))}$:

- od 28 marca 2012 roku do dnia 1 kwietnia 2012 roku (5 osadzonych w celi);

- od 2 kwietnia 2012 roku do dnia 15 kwietnia 2012 roku (4 osadzonych w celi);

- od 16 kwietnia 2012 roku do dnia 24 kwietnia 2012 roku (3 osadzonych w celi);

- od 2 kwietnia 2012 roku do dnia 29 kwietnia 2012 roku (2 osadzonych w celi);

- od 30 kwietnia 2012 roku do dnia 29 lipca 2012 roku (3 osadzonych w celi);

8. (...) nr (...) o pow. 11,69 $m^{((2))}$:

- od 30 lipca 2012 roku do dnia 7 września 2012 roku (3 osadzonych w celi);

- od 8 września 2012 roku do dnia 9 września 2012 roku (2 osadzonych w celi);

- od 10 września 2012 roku do dnia 12 września 2012 roku (3 osadzonych w celi). /informacja z Aresztu Śledczego w Ł. k. 48, zeznania powoda k. 444v-446/

G. A. po raz kolejny został umieszczony w Areszcie Śledczym w Ł. w styczniu 2013 r. i przebywa w nim do chwili obecnej. Powód do 2021 roku odbywa karę pozbawienia wolności orzeczoną wyrokiem łącznym. /zeznania powoda k. 444v-446, załączone akta osobowe/

G. A. odbywa karę w pozwanej jednostce penitencjarnej, posiadając status osadzonego tzw. „chronionego", tj. należy do grupy wyizolowanej od pozostałych osadzonych. Został zakwalifikowany do tej grupy, zgłosił, bowiem obawę o swoje bezpieczeństwo z uwagi na współpracę z policją, obciążającą inne osoby. Osadzeni z tzw. „ochronki" przebywają na tym samym oddziale w innymi więźniami, ale nie mają możliwości zetknięcia się z nimi, na spacer, do łaźni, lekarza prowadzeni są w grupie chronionej. Grypsujący osadzeni wykrzykują do osadzonych „chronionych" przez okna obraźliwe słowa, używając często wulgaryzmów. Gdy oddziałowi są świadkami niestosownego zachowania się więźniów w stosunku do osadzonych posiadających status „chronionych", stosują wobec wykrzykujących kary. /zeznania świadków: A. N. k. 110, M. R. k. 110, R. W. k. 110v-111, M. P. k. 161v, K. D. k. 162, M. B. k. 162v-163, S. Z. k. 195, K. M. k. 260, D. K. (2) k. 374v-375, S. N. k. 375v-376, D. K. (3) k. 424v-425, zeznania powoda k. 444v-446/

Osadzeni spoza grupy „chronionych" szykanują powoda, tj. wyzywają go, krzyczą po nazwisku, ubliżają mu. Powód zgłaszał zagrożenie ze strony innych osadzonych. /zeznania świadka D. K. (3) k. 424v-425, zeznania powoda k. 444v-446/

W dniu przyjęcia do Aresztu Śledczego w Ł. G. A. deklarował, że jest osobą palącą. 2 września 2011 roku oświadczył, że jest osobą niepalącą i chce przebywać w calach dla niepalących. Przy ponownym przyjęciu do jednostki penitencjarnej w dniu 28 marca 2012 roku deklarował, że jest osobą palącą. 30 lipca 2012 roku zadeklarował rezygnację z używania wyrobów tytoniowych. 23 kwietnia 2013 roku ponownie złożył deklarację, że jest osobą palącą. /załączone akta osobowe/

W trakcie pobytu w celi nr 89 powód nie był piętnowany i zniesławiany przez innych współwięźniów. Cela była 4-osobowa. Każdy z osadzonych podpisał oświadczenie, w którym wyraził zgodę na osadzenie piątej osoby w celi na okres 14 dni. /zeznania świadka K. M. k. 260, załączone akta osobowe/

Cela nr 31 była przeznaczona dla osób palących. Gdy powód posiadał papierosy to palił. W celi tej na parkiecie położona była wykładzina, w której z uwagi na brak dwóch klepek, znajdowała się dziura. /zeznania świadków: M. R. k. 110, R. W. k. 110-111, M. P. k. 161v, M. B. k. 162v-163, zeznania powoda k. 444v-446/

Cela nr 8 przeznaczona była dla niepalących, jednakże przebywający w powodem osadzony M. B. palił papierosy. /zeznania świadka M. B. k. 162v-163, zeznania powoda k. 444v-446/

Od 27 marca 2014 roku powód osadzony został w celi dla palących nr 12, Pawilonie C, Oddziału I. 30 kwietnia 2014 roku został przeniesiony do celi dla niepalących. /zeznania świadka S. N. k. 375v-376, zeznania powoda k. 444v-446/

W trakcie pobytu w pozwanej jednostce penitencjarnej posiłki wydawane były o 7:30, a spacer odbywał się o 6:20 i trwał godzinę. Sporadycznie zdarzyło się, że po powrocie z porannych spacerów przygotowana herbata i posiłek były zimne. /zeznania świadków: S. Z. k. 195, K. M. k. 260, S. N. k. 375v-376, zeznania powoda k. 444v-446/

Powód korzystał z kąpieli raz z tygodniu. /zeznania świadków: M. B. k. 162v-163, K. M. k. 260, zeznania powoda k. 444v-446/

Nie zdarzyło się, aby wychowawca D. K. (2) odnosił się nieprzyjemnie do powoda. /zeznania świadka D. K. (2) k. 374v-375/

G. A. ma problem z palcami prawej dłoni i cierpi na przykurcz lewej dłoni. /zeznania świadków: M. P. k. 161v, M. B. k. 162v-163, S. Z. k. 195, zeznania powoda k. 444v-446/

W razie potrzeby powód korzysta z opieki medycznej w Areszcie Śledczym w Ł.. Zdarza się, iż na przyjęcie do lekarza ogólnego czeka 3 tygodnie. /zeznania powoda k. 444v-446/

W trakcie osadzenia w pozwanej jednostce penitencjarnej powód miał nieograniczony dostęp do opieki lekarskiej, zarówno podstawowej, jak i specjalistycznej. /notatka służbowa k. 47/

W związku z przykurczem palca V lewej ręki wyznaczono powodowi termin leczenia rehabilitacyjnego w okresie od 7 września do 21 września 2009 roku w Pracowni Fizjoterapii Zakładu Karnego nr 2 w Ł.. 10 września 2012 roku powód odmówił rehabilitacji, co potwierdził składając własnoręcznie podpis w książeczce zdrowia. 27 marca 2013 roku wyznaczono powodowi hospitalizację w Oddziale Ortopedii Aresztu Śledczego W. M., gdzie poddany został zabiegowi operacyjnemu. /notatka służbowa k. 47, zeznania świadka J. G. k. 109v, książeczka zdrowia k. 88, zeznania powoda k. 444v-446/

Decyzjami z dnia 31 maja 2011 roku, 19 marca 2012 roku, 10 kwietnia 2012 roku Dyrektor Aresztu Śledczego Ł. postanowił umieścić powoda na okres odpowiednio od 30 maja 2011 roku do 13 czerwca 2011 roku, od 28 marca 2012 roku do 11 kwietnia 2012 roku, od 11 kwietnia 2012 roku do 24 kwietnia 2012 roku w celi mieszkalnej, w której powierzchnia przypadającą na skazanego wynosiła poniżej 3 m^2, nie mniej jednak niż 2 m^2. Przyczyną podjęcia decyzji był brak innych, właściwych miejsc zakwaterowania. /załączone akta osobowe/

Przesłony okienne (blendy) zostały zamontowane w oknach Aresztu Śledczego w Ł. zgodnie z zasadami sztuki budowlanej. Przesłony te zostały wykonane z płyty poliwęglanowej gr. 4 mm i zamontowane na nośnej konstrukcji stalowej do elewacji pawilonów. Przesłony te posiadają wymagane atesty i certyfikaty i mogą być wykorzystane do celów, do jakich zostały użyte.

W Areszcie Śledczym w Ł. wszystkie cele mieszkalne wyposażone są w węzły sanitarne, w skład, których wchodzi miska ustępowa, automat płuczący, umywalka z doprowadzeniem zimnej, bieżącej wody, co jest podyktowane infrastrukturą obiektów oraz możliwościami technicznymi urządzeń produkujących ciepłą wodę użytkową. W latach 2002 – 2007 przeprowadzono w jednostce generalny remont, który doprowadził do oddzielenia kącików sanitarnych od reszty celi. Kąciki sanitarne w celach mieszkalnych osłonięte są konstrukcją stalową pokrytą płytą HDF do wysokości 210 centymetrów zapewniających w ten sposób swobodne oraz intymne korzystanie z sanitariatu. Nie jest możliwa całkowita zabudowa (do sufitu) ścian oddzielających sanitariaty, z uwagi na to, że w kąciku znajduje się szyb wentylacyjny i całkowite zabudowanie spowodowałoby pozbawienie całej celi wentylacji.

W jednoosobowej celi mieszkalnej z węzłem sanitarnym znajdują się: łóżko, stolik, szafka, taboret, wieszak, półka na przybory toaletowe, lustro. W przypadku cel wieloosobowych ilość sprzętu kwaterunkowego dostosowywana

jest do liczby osadzonych przebywających w danej celi mieszkalnej. Osadzeni mogą zgłaszać oddziałowym potrzebę wstawienia dodatkowych sprzętów kwatermistrzowskich, które są wydawane na prośbę.

Pozwany realizował generalny remont wszystkich cel w latach 2002 – 2007. Zakres przeprowadzonych remontów był następujący: uzupełnienie ubytków w ścianach i pomalowanie, wydzielenie kącika sanitarnego z celi, wymiana armatury sanitarnej w kąciku sanitarnym, wymiana instalacji wodno – kanalizacyjnej i elektrycznej, naprawa lub wymiana powierzchni podłogowych, naprawa lub wymiana na nowy sprzętu kwatermistrzowskiego. Po tym okresie rozpoczęto remonty ponownie, poczynając od cel najbardziej zdewastowanych przez osadzonych. Zgodnie z opracowanym harmonogramem jednocześnie odnawianych jest od kilku do kilkunastu cel. Od 2009 roku sukcesywnie wymienia się stolarkę okienną z drewnianej na plastikową, co roku – w zależności od środków finansowych – wymienianych jest od kilku do kilkunastu okien. Drewniana stolarka okienna w sposób odpowiedni spełnia swoją funkcję. Przeprowadzane są stałe konserwacje i naprawy doraźne polegające na wymianie potłuczonych szyb, uzupełnianiu okitowania, wymianie okuć ślusarskich oraz montażu zamknięć. Dodatkowo osadzeni mogą zgłaszać usterki codziennie oddziałowemu lub wychowawcy oraz podczas cotygodniowych wizyt kierownika działu kwatermistrzowskiego oraz dyrektorów. Po zgłoszeniu usterki jest ona niezwłocznie usuwana.

Posiłki dla osadzonych są przygotowywane przez kucharzy, a przed wydaniem są kontrolowane pod względem organoleptycznym oraz pod względem zgodności z jadłospisem przez upoważnionego przedstawiciela służby zdrowia. Ponownej kontroli wyżywienia dokonują funkcjonariusze działu ochrony, którzy pobierają posiłki z kuchni na poszczególne oddziały mieszkalne. Mają oni obowiązek sprawdzenia pobieranych posiłków pod względem wagi, gęstości, temperatury, ilości i jakości. Posiłki wydawane są w termosach zabezpieczających ich temperaturę.

Każdy z osadzonych ma zapewniony dostęp do służby zdrowia i stomatologa. Jeśli odczuwa taką potrzebę zgłasza oddziałowemu, który zapisuje w książce zgłoszeń do lekarza. Przyjęcia do lekarza są realizowane według kolejności zgłoszeń. Jeśli lekarz pierwszego kontaktu stwierdzi potrzebę konsultacji specjalistycznej, zgłasza osadzonego do specjalisty. /okoliczności znane Sądowi urzędowo/

Sąd dokonując ustaleń faktycznych oparł się na powołanych wyżej dowodach.

Za niewiarygodne Sąd uznał zeznania powoda w zakresie twierdzeń, iż od 1 września 2011 deklarował się, jako osoba niepaląca, bowiem z akt osobowych wynika, że dwukrotnie od tego czasu zmieniał zdanie w tej kwestii i do chwili obecnej uznawany jest za osobę palącą.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Powództwo zasługuje na częściowe uwzględnienie.

Zasadność roszczenia powoda należało rozważać w oparciu o przepisy art. 23 i art. 24 k.c. w zw. z art. 448 k.c. oraz art. 417 § 1 k.c. w brzmieniu obowiązującym od dnia 1 września 2004 r.

Zgodnie z przepisem art. 417 § 1 k.c. Skarb Państwa ponosi odpowiedzialność za szkodę wyrządzoną przez niezgodne z prawem działanie lub zaniechanie przy wykonywaniu władzy publicznej. Przesłankami odpowiedzialności Skarbu Państwa na gruncie tego przepisu są, zatem: szkoda wyrządzona przy niezgodnym z prawem wykonywaniu czynności z zakresu władzy publicznej oraz normalny związek przyczynowy pomiędzy niezgodnym z prawem wykonywaniem takich czynności a powstaniem szkody.

Pojęcie szkody w prawie cywilnym obejmuje zarówno uszczerbek majątkowy, jak i uszczerbek o charakterze niemajątkowym (krzywdę). Z kolei, istnienie związku przyczynowego należy oceniać na zasadach wynikających z art. 361 § 1 k.c. Oznacza to, że Skarb Państwa ponosi odpowiedzialność za normalne następstwa niezgodnego z prawem działania lub zaniechania przy wykonywaniu władzy publicznej. Zakres odpowiedzialności odszkodowawczej wynikającej z przepisu art. 417 § 1 k.c. obejmuje wszelkie zachowania związane wykonywaniem władzy publicznej

z wyjątkiem tych, które unormowane są w przepisie art. 417^1 § 1-4 k.c. oraz sytuacji uregulowanych przepisami szczególnymi, do których odsyła art. 421 k.c.

Treść art. 23 k.c. wskazuje, że dobra osobiste człowieka pozostają pod ochroną prawa cywilnego. Przepis ten zawiera otwarty katalog dóbr osobistych. Wśród nich znajduje się cześć, która ma swój wymiar wewnętrzny (godność osobista). Godność osobista przysługuje każdej osobie i podlega ochronie prawnej niezależnie od tego, w jaki sposób kształtuje obraz danej osoby w opinii innych. Niewątpliwie dobrem osobistym każdego człowieka jest również jego prawo do intymności.

Ocena czy nastąpiło naruszenie dobra osobistego nie może być dokonywana według miary indywidualnej wrażliwości osoby, która czuje się dotknięta zachowaniem innej osoby, ale musi być dokonana przy stosowaniu kryteriów obiektywnych (tak też Sąd Apelacyjny w Łodzi w wyroku z dnia 28 sierpnia 1996 r., I ACr 341/96, OSA 7-8/1997, poz. 43).

W myśl art. 24 k.c. ochrona cywilnoprawna przysługuje jedynie przed bezprawnym naruszeniem dobra osobistego. Bezprawne jest zachowanie sprzeczne z normami prawa lub zasadami współżycia społecznego, bez względu na winę, a nawet świadomość sprawcy. Wskazany przepis wprowadził domniemanie bezprawności działania. Dlatego w procesie o ochronę dóbr osobistych to pozwany ma obowiązek wykazać, że jego działanie nie było bezprawne. Działanie nie jest bezprawne zwłaszcza wówczas, gdy jest oparte na przepisie obowiązującego prawa.

W przypadku bezprawnego naruszenia dobra osobistego art. 24 k.c. pozwala osobie, której dobro osobiste zostało naruszone żądać, aby sprawca naruszenia dopełnił czynności potrzebnych do usunięcia jego skutków, a w szczególności złożył oświadczenie w odpowiedniej treści i w odpowiedniej formie. Na zasadach określonych w kodeksie cywilnym, może ona również żądać zadośćuczynienia pieniężnego lub zapłaty odpowiedniej sumy na wskazany cel społeczny. Zasady przyznawania zadośćuczynienia doprecyzowano w art. 448 k.c., który stanowi, że w razie naruszenia dobra osobistego sąd może przyznać temu, czyje dobro osobiste zostało naruszone odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę lub na jego żądanie zasądzić odpowiednią sumę pieniężną na wskazany przez niego cel, niezależnie od innych środków potrzebnych do usunięcia skutków naruszenia. Naruszenia cudzych dóbr osobistych może dopuścić się także podmiot niebędący osobą fizyczną, w tym również jednostka organizacyjna Skarbu Państwa taka jak zakład karny, czy areszt śledczy (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 17 marca 2010 r., II CSK 486/09, LEX nr 599534).

Zgodnie z art. 30 Konstytucji RP przyrodzona i niezbywalna godność człowieka jest nienaruszalna, a jej poszanowanie i ochrona jest obowiązkiem władz publicznych. Obowiązek ten powinien być realizowany przez władze publiczne zwłaszcza tam, gdzie Państwo działa w ramach imperium, realizując swoje zadania, których wykonanie nie może prowadzić do większego ograniczenia praw człowieka i jego godności, niż to wynika z zadań ochronnych i celu zastosowanego środka. Wymóg zapewnienia przez Państwo godziwych warunków odbywania kary pozbawienia wolności jest jednym z podstawowych wymogów nowożytnego państwa prawa, znajdujących wyraz w normach prawa międzynarodowego. Stanowi o tym art. 10 ust. 1 ratyfikowanego przez Polskę Międzynarodowego Paktu Praw Osobistych i Publicznych z dnia 19 grudnia 1966 r. (Dz. U. z 1977 r. Nr 38, poz. 167 i 169), zgodnie, z którym każda osoba pozbawiona wolności będzie traktowana w sposób humanitarny i z poszanowaniem przyrodzonej godności człowieka. Z kolei, art. 3 Europejskiej Konwencji Praw Człowieka i Podstawowych Wolności z dnia 4 grudnia 1950 r., ratyfikowanej przez Polskę w 1993 r. (Dz. U. z 1993 r. Nr 61, poz. 284 ze zm.) stanowi, że nikt nie może być poddany torturom, ani nieludzkiemu lub poniżającemu traktowaniu lub karaniu. Łączy się z tym wynikający z art. 8 ust. 1 Konwencji nakaz poszanowania życia prywatnego obywateli i ich prawa do intymności. Odpowiednikiem wskazanych norm prawa międzynarodowego są art. 40, 41 ust. 4 i 47 Konstytucji RP wprowadzające wskazane normy na grunt prawa polskiego (por. powołany już wyrok Sądu Najwyższego z dnia 28 lutego 2007 r., V CSK 431/06, OSNC 1/2008, poz. 13).

Realizacja spoczywających na administracji jednostki penitencjarnej obowiązków w zakresie odpowiedniego przygotowania miejsc, w których przebywają osoby pozbawione wolności należy do działań władczych Państwa i

mieści się w pojęciu wykonywania zadań zakresu władzy publicznej. Ocena, czy obowiązki te zostały zrealizowane, winna być dokonana z uwzględnieniem uprawnień skazanego, szczegółowo uregulowanych w przepisach art. 102-120 k.k.w., a także z uwzględnieniem rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 25 sierpnia 2003 r. w sprawie regulaminu organizacyjno-porządkowego wykonywania kary pozbawienia wolności (Dz. U. z 2003 r. Nr 152, poz. 1493), rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 25 sierpnia 2003 r. w sprawie regulaminu organizacyjno-porządkowego wykonywania kary tymczasowego aresztowania (Dz. U. z 2003 r. Nr 152, poz. 1494) i obowiązującego w okresie objętym żądaniem pozwu rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 17 października 2003 r. w sprawie warunków bytowych osób osadzonych w zakładach karnych i aresztach śledczych (Dz. U. z 2003 r. Nr 186, poz. 1820).W szczególności należy mieć na względzie brzmienie przepisu art. 110 § 2 k.k.w., zgodnie, z którym powierzchnia w celi mieszkalnej, przypadająca na skazanego, wynosi nie mniej niż 3 m^2, a cele wyposaża się w odpowiedni sprzęt kwaterunkowy zapewniający skazanemu osobne miejsce do spania, odpowiednie warunki higieny, dostateczny dopływ powietrza i odpowiednią do pory roku temperaturę, według norm określonych dla pomieszczeń mieszkalnych, a także oświetlenie odpowiednie do czytania i wykonywania pracy. Ograniczenie powierzchni celi mieszkalnej poniżej normy określonej w art. 110 § 2 k.k.w. przewiduje art. 110 § 2b k.k.w, zgodnie, z którym dyrektor zakładu karnego lub aresztu śledczego może umieścić skazanego na czas określony, nie dłuższy niż 14 dni, w warunkach, o których mowa w § 2 zdanie drugie, w celi mieszkalnej, w której powierzchnia przypadająca na skazanego wynosi poniżej 3 m^2, nie mniej jednak niż 2 m^2 w ściśle określonych przypadkach. Na podstawie art. 110 § 2c k.k.w. okres ten może być przedłużony tylko za zgodą sędziego penitencjarnego. Łączny okres umieszczenia skazanego w warunkach określonych w § 2b nie może przekroczyć 28 dni. Artykuł 110 § 2b k.k.w., jako wyjątek od zasady wyrażonej w art. 110 § 2 k.k.w, nie podlega wykładni rozszerzającej. Wypadki wymienione w tym przepisie stanowią katalog zamknięty.

Dla stwierdzenia naruszenia dobra osobistego należy w każdym wypadku ustalić, czy cierpienia i upokorzenia wynikające z pobytu w zakładzie karnym związane z legalną formą karania przekraczają poziom związany z samym uwięzieniem, czy są zgodne z rozsądnymi w sytuacji uwięzienia potrzebami, a ich intensywność nie przekracza nieuniknionego poziomu cierpienia nieodłącznie związanego z pozbawieniem wolności (por. E. Kutermankiewicz, Sprawy z powództwa osadzonych o ochronę dóbr osobistych w związku z przeludnieniem więzień- nowe spojrzenie na problem, Pal. 9-10/2010, s. 65 i cytowane tam orzecznictwo Europejskiego Trybunału Praw Człowieka).

Dodatkowo należy wskazać, że Europejski Trybunał Praw Człowieka dokonując wykładni art. 3 e.k.p.c. stwierdził, że cierpienie i upokorzenie muszą w każdym razie przekraczać nieunikniony element cierpienia wpisanego w pozbawienie wolności, aby stanowiły naruszenie tego przepisu (np. orzeczenia z dnia 29 kwietnia 2003 r., nr 38812/97, Półtoracki przeciwko Ukrainie, oraz nr 50390/99, McGlinchey i inni przeciwko Zjednoczonemu Królestwu).

Przenosząc powyższe rozważania na grunt rozpoznawanej sprawy, zauważyć należy, że roszczenia powoda odnoszą się do szeroko rozumianych warunków bytowych panujących w jednostce penitencjarnej, w której przebywał.

Zarzuty powoda, co do przeludnienia panującego w celach, w których był osadzony w Areszcie Śledczym w Ł., Sąd uznał za uzasadnione. G. A. wykazał, bowiem, że w niektórych celach, w których przebywał, powierzchnia przypadająca na jednego skazanego wynosiła poniżej 3 m^2. W oparciu o informację przedstawioną przez stronę pozwaną oraz zeznania powoda Sąd ustalił, że w okresie: od 30 maja do 12 czerwca 2011 roku (14 dni), od 28 marca do 15 kwietnia 2012 roku (19 dni) przebywał w celach przeludnionych. Wprawdzie umieszczenie powoda w warunkach przeludnienia wynikało z decyzji dyrektora Aresztu Śledczego, jednakże łączny okres przebywania przez G. A. w celach, gdzie powierzchnia przypadająca na skazanego wynosiła poniżej 3 m^2, to 33 dni. W związku z tym zgoda powoda na osadzenie go w celi przeludnionej na 14 dni, nie miała znaczenia. Umieszczenie osoby pozbawionej wolności w celi o powierzchni przypadającej na osadzonego mniejszej niż 3 m^2 może stanowić wystarczającą przesłankę stwierdzenia naruszenia dóbr osobistych osadzonego (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 26 września 2012 roku, sygn. akt II CSK 51/12). W ocenie Sądu przebywanie powoda w celach niespełniających norm powierzchniowych przez 33 dni podczas jego pobytu w Areszcie Śledczym w Ł. było długotrwałe i niewątpliwie wiązało się z uciążliwością. Mając to na uwadze

oraz rozmiar i dotkliwość naruszeń dóbr osobistych związanych z przebywaniem w celach przeludnionych, a także uwzględniając zasady współżycia społecznego, Sąd zasądził od strony pozwanej na rzecz G. A. kwotę 5.000 zł.

O odsetkach ustawowych od zasądzonej kwoty Sąd orzekł na podstawie art. 481 § 1 k.c., uwzględniając, że doręczenie odpisu pozwu stronie pozwanej nastąpiło w dniu 6 marca 2013 roku (k.39).

Zarzut powoda dotyczący przebywania od 28 marca 2012 do 29 lipca 2012 roku oraz od 27 marca 2014 roku do 30 kwietnia 2014 roku w celach dla palących, pomimo tego, iż deklarował się, że jest osobą, nie jest zasadny. W oparciu o akta osobowe powoda Sąd ustalił, że przy ponownym przyjęciu do jednostki penitencjarnej 28 marca 2012 roku G. A. deklarował, że jest osobą palącą i dopiero 20 lipca 2012 roku złożył deklarację, że rezygnuje z używania wyrobów tytoniowych. Natomiast od 23 kwietnia 2013 roku uznawany jest ponowienie za osobę palącą. A zatem brak jest podstaw do uznania, iż G. A. w omawianych okresach osadzenia przebywał w celach dla palących wbrew złożonym deklaracjom, że jest osobą niepalącą.

Jeżeli chodzi o dalsze zarzuty związane z niewłaściwym traktowaniem powoda przez osadzonych, złymi warunkami bytowymi w celi, brakiem zapewnienia odpowiednich warunków sanitarno – higienicznych, właściwej opieki medycznej, to zważyć należało, że są one całkowicie bezpodstawne.

Niezasadne są zarzuty powoda dotyczące kącika sanitarnego w celach oraz przesłon okiennych. Określona konstrukcja obudowania kącika sanitarnego oraz konieczność zamontowania przysłon okiennych wynika ze specyfiki jednostki penitencjarnej oraz wymogów zapewnienia odpowiedniego bezpieczeństwa. Przesłony okienne zostały przy tym zamontowane w oknach Aresztu Śledczego w Ł. zgodnie z zasadami sztuki budowlanej, posiadają wymagane atesty i certyfikaty i mogą być wykorzystane do celów, do jakich zostały użyte.

W Areszcie Śledczym w Ł. wszystkie cele mieszkalne wyposażone są w węzły sanitarne, w skład, których wchodzi m.in. umywalka z doprowadzeniem zimnej, bieżącej wody, co jest podyktowane infrastrukturą obiektów oraz możliwościami technicznymi urządzeń produkujących ciepłą wodę użytkową. Ponadto powód miał możliwość skorzystania z kąpieli raz w tygodniu.

Wbrew twierdzeniom G. A. w trakcie osadzenia w pozwanej jednostce penitencjarnej nie miał on utrudnionego dostępu do opieki medycznej. Powód sam przyznał, że w razie potrzeby korzysta z porad lekarskich w Areszcie Śledczym w Ł.. W związku ze schorzeniem, na jakie cierpiał, wyznaczono mu rehabilitację, której się nie poddał, co potwierdził składając własnoręcznie podpis w książeczce zdrowia. 27 marca 2013 roku w Oddziale Ortopedii Aresztu Śledczego W. M. wykonano powodowi zabieg operacyjny. Nawet, jeżeli czas oczekiwania powoda na przyjęcie przez lekarza wydłużał się do 3 tygodni, to należy uznać, że nie jest to – w porównaniu do dostępności do służby zdrowia osób nieprzebywających w jednostkach penitencjarnych – okres zbyt długi, naruszający dobra osobiste powoda.

Z kolei spożycie od czasu do czasu zimnego śniadania jest związane ze spacerami, które odbywają się w godzinach porannych, a to z kolei wynika ze statusu posiadanego przez powoda. G. A., jako osadzony posiadający status „chronionego" jest wyizolowany od innych osadzonych. Osadzeni z tzw. „ochronki" przebywają na tym samym oddziale z innymi osadzonymi, ale nie mają możliwości bezpośredniego zetknięcia się z nimi, na spacer, do łaźni, lekarza prowadzeni są w grupie chronionej. Ze względu na to, że powód podlega wzmożonej ochronie jest szykanowany przez pozostałych współwięźniów. Funkcjonariusze pozwanego Aresztu nie pozostają jednak bierni w tej sytuacji, bowiem osoby obrażające powoda otrzymują stosowne kary.

Z powołanych względów, Sąd oddalił powództwo w pozostałej części.

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art. 100 zd. 2, zgodnie, z którym Sąd może włożyć na jedną ze stron obowiązek zwrotu kosztów, gdy określenie należnej jej sumy zależało od wzajemnego obrachunku lub oceny sądu. Wobec powyższego Sąd zasądził od strony pozwanej na rzecz powoda koszty zastępstwa procesowego, tj. kwotę 184,50, na którą złożyły się koszty udzielonej powodowi pomocy prawnej z urzędu w wysokości 120 zł, ustalone w oparciu o § 11 pkt 25 w zw. z § 2 ust. 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat

za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. 2013, poz. 461), koszty zastępstwa procesowego w postępowaniu zażaleniowym w kwocie 30 zł, ustalone na podstawie § 13 ust. pkt 1 w zw. z § 2 ust. 3 w/w rozporządzenia oraz podatek VAT.

Na podstawie art. 102 k.p.c. Sąd nie obciążył powoda kosztami procesu od oddalonej części powództwa, mając przede wszystkim na uwadze jego trudną sytuację materialną oraz okoliczność wieloletniego pozbawienia wolności. Powód nie posiada środków finansowych, pozwalających na choćby częściowy zwrot kosztów procesu.